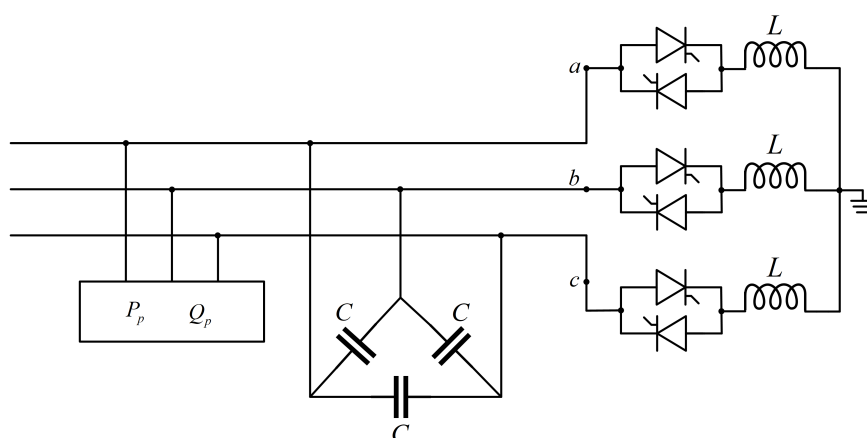

1. zadatak (25 poena) Trofazni potrošač priključen je na trofaznu mrežu 3×400 V; 50 Hz, paralelno trofaznom faznom regulatoru i kondenzatorima, koji služe za kompenzaciju reaktivne energije. Reaktivna snaga koju ovaj potrošač uzima iz mreže jednaka je $Q_p = 30$ kVAr. Induktivnost prigušnice jednaka je $L = 52.9/\pi$ mH.

- Odrediti kapacitivnost kondenzatora C , tako da pri uglu paljenja tiristora $\alpha = 3\pi/4$, tako da ukupna reaktivna snaga bude jednaka nuli.
- U slučaju kvara jednog od tiristora u fazi a (tiristor se ne uključuje), odrediti ukupnu reaktivnu snagu u toj fazi. Ugao paljenja tiristora je ostao nepromenjen.

Slika 1.

Rešenje 1. zadatka (20 poena) Konfiguracija trofaznog faznog regulatora je uzemljena zvezda, pa se fazni regulator može posmatrati kao tri zasebna monofazna fazna regulatora. Efektivna vrednost osnovnog harmonika struje u fazama faznog regulatora jednaka je:

$$I_1 = \frac{U}{\omega L} \left(\frac{1}{2} - \frac{1}{\pi} \right), \quad (1.1)$$

i struja fazno kasni za naponom za ugao $\pi/2$. Reaktivna snaga trofaznog faznog regulatora jednaka je:

$$Q_1 = 3 \frac{U^2}{\omega L} \left(\frac{1}{2} - \frac{1}{\pi} \right) = 5.45 \text{ kVAr}. \quad (1.2)$$

Iz uslova da je reaktivna snaga potpuno kompenzovana, dobija se izraz za reaktivnu snagu kondenzatora:

$$Q_c = -Q_1 - Q_p = -35.45 \text{ kVAr}. \quad (1.3)$$

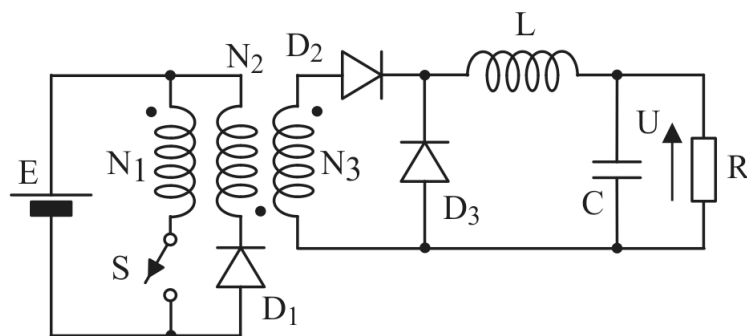
Kapacitivnost kondenzatora jednaka je:

$$C = -\frac{Q_c}{3\omega(U\sqrt{3})^2} = 0.237 \text{ mF.} \quad (1.4)$$

U slučaju da se u fazi a jedan od tiristora ne uključuje, reaktivna snaga u toj fazi je duplo manja u odnosu na ostale faze, odnosno šest puta manja u odnosu na reaktivnu snagu ispravnog trofaznog faznog regulatora. Ukupna reaktivna snaga faze a jednaka je:

$$Q_a = -11.816 + 10 + 0.9083 = -0.9077 \text{ kVar.} \quad (1.5)$$

2. zadatak (25 poena) Ulazni napon *forward* pretvarača može da se menja u granicama od 250 V do 300 V, a prenosni odnos transformatora je $N_1 : N_2 : N_3 = 10 : 5 : 1$. Pretvarač radi sa prekidačkom učestanošću $f = 100$ kHz, a otpornost opterećenja je $R = 10 \Omega$. Ako se napon održava konstantnim i jednakim 10 V, odrediti minimalnu induktivnost prigušnice L tako da pri svim vrednostima ulaznog napona pretvarač radi u neprekidnom režimu.

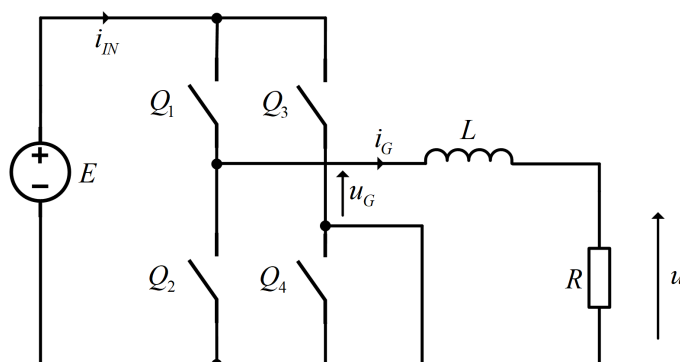
Slika 2.

Rešenje 2. zadatka EP2, jun 2015, 1. zadatak.

<http://pretvaraci.etf.rs/p2files/rokovi/jun%202015.pdf>

3. zadatak (20 poena) Kod monofaznog invertora sa Slike 3. implementirano je nezavisno upravljanje stubovima, tako što se modulišući signali v_r i $-v_r$ porede sa simetričnim trougaonim izlaznim naponom oscilatora (nosilac) koji se kreće u opsegu $-10 \text{ V} \leq v_n \leq 10 \text{ V}$, a perioda mu je $T_s = 40 \mu\text{s}$. Ako je $v_n < v_r$ uključen je prekidač Q1, dok je u obrnutom slučaju uključen Q2. Ako je $v_n < -v_r$, uključen je prekidač Q3, u suprotnom, uključen je prekidač Q4. U analizi smatrati da je ulazni napon $E = 400 \text{ V}$ konstantan, da je struja i_G malo promenljiva tokom jednog intervala T_s , i da su prekidači bidirekcionni, tj. da su sposobni da provode struju u oba smera. Poznato je $\omega_0 = 500 \text{ rad/s}$, $L = 40 \text{ mH}$, $R = 20 \Omega$.

- Za $v_r = -5 \text{ V}$ i $i_G = 10 \text{ A}$ nacrtati vremenske dijagrame u_G , i_{in} , i_{Q1} , i_{Q2} , i_{Q3} i i_{Q4} tokom jedne periode T_s .
- Odrediti $v_r(t)$ tako da srednja vrednost napona $u_g(t)$ tokom periode prekidanja bude $\bar{u}_g = -200 \text{ V} \sin(\omega_0 t)$.
- Odrediti odnos amplituda komponenata napona u_G i u koje osciluju na dvostrukoj prekidačkoj frekvenciji.

Slika 3.

3. zadatak (20 poena) 14. zadatak sa vežbi.

$$v_r(t) = 5 \text{ V} \sin(\omega_0 t + \pi). \quad (3.1)$$

$$|G(j\omega_s)| = \frac{R}{\sqrt{R^2 + (2\omega_s L)^2}} = 0.00159. \quad (3.2)$$